

OBRTNI VESTNIK

strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva.

»Obrtni Vestnik«

izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno . . . K 24
polletno . . . » 12
posamezna številka . . . 1

Oficijelno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug“ s sedežem v Laškem trgu
in slovenskih obrtnih društev.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Ponatis dovoljen le z navedbo vira.

Cene inseratom:

Pri 1× objavi $\frac{1}{4}$ str. K 600
» » » $\frac{1}{2}$ » » 360
» » » $\frac{3}{4}$ » » 200
» » » $1\frac{1}{2}$ » » 120
Pri večkratni objavi primeren popust.

Uredništvo in upravnništvo:
Ljubljana, Dunajska cesta 20

III. letnik.

V Ljubljani, 15. oktobra 1920.

Štev. 17. in 18.

Celjski obrtniški program.

Dne 5. septembra 1920 na kongresu v Celju zbrani načelniki slovenskih obrtnih zadrug in obrtnih društev so se po temeljiti poročili in obsežnih debatah zedinili na sledeči

obrnitiški program:

Deželna vlada za Slovenijo se naproša, da v izpopolnitev odnosno izpremenitev svoje naredbe z dne 15. novembra 1919 št. 11/20 U. 1. imperativno odredi, da se kolektivne zadruge razpuste in se na njih mesto ustanovijo strokovne, odnosno sorodno-strokovne zadruge.

V vsakem političnem okraju všteti avtonomna mesta, naj se ustanovijo zveze obrtnih zadrug dotičnega okraja z okrajnim obrtnim svetom, za celo pokrajino pa naj se ustvari združenje okrajnih obrtnih zvez, okrožnih in pokrajinskih obrtnih zadrug z deželnim obrtnim svetom. K pokrajinskemu združenju je prištevati tudi zvezo gostilničarskih zadrug.

Zadružni nadzornik naj se brezodvlačno imenuje ter naj se okrajnim glavarstvom naroči, da z vso vsmo podpira reorganizacijo obrtništva.

Deželna vlada naj poskrbi za zastopstvo obrtništva v deželnem obrtnem in gospodarskem sosvetu v območju ministrstva za trgovino in industrijo.

Deželna vlada za Slovenijo se naprosi, da vsestransko podpira obrtništvo pri snovanju obrtnih društev, zavedajoč se, da je slovensko obrtništvo mogočen činitelj pri delu za srečnejšo bodočnost naše države.

Ustanovi naj se takoj »Zveza slovenskih obrtnih društev« s sedežem v Celju.

Ustanovitev »Obrtne banke« se odobrava v nadi, da bo podjetje pred vsem drugim upravljalno koristi obrtništva, katero pozivljamo, da se pri večjih kreditnih operacijah poslužuje te banke. Ker pa mali obrtnik z banko ne bo mogel delati, smatramo za potrebno, da ne le ostane obrtništvo tudi v bodoče v ugodnih stikih z manjšimi, bližnjimi kreditnimi zavodi, ki imajo velikih zaslug za slovenski obrt, marveč da se zasnujejo v Sloveniji v vseh prometnih krajih obrtne kreditne zadruge, kjer takih še ni.

Obrtne nakupovalne in prodajne zadruge so za razvoj slovenskega obrtništva največje

važnosti. Da bodo zamogli izvrševati velika naročila, naj se ne snujejo v velikem številu, marveč se naj ustvarijo močne centrale, v vseh prometnejših krajih pa ustanovijo podružnice.

Ministrstvo za trgovino in industrijo se pozivlja, da takoj imenuje člane za kuratorij urada za pospeševanje obrti v Ljubljani. Kuratorij je že davno dovoljen in je treba le še izvršiti imenovanje članov.

Ministrstvo za uk in bogočastje se prosi, da obrtne nadaljevalne šole takoj podržavi in že s pričetkom šolskega leta začne s poukom v vseh krajih, kjer je dana potreba. Ako tega ne bi bilo mogoče že sedaj izvesti, naj se vzdržujejo vsaj že obstoječe obrtne nadaljevalne šole in se skrbi za ustanovitev novih nujno potrebnih šol.

Poverjeništvu za uk in bogočastje v Ljubljani prosimo, da naš predlog krepko podpira.

Ministrstvo za trgovino in industrijo, ministrstvo za uk in bogočastje in dotična poverjenišva se naprošajo, da skrbijo ob državnih stroških za obrtne strokovne tečaje in ustanovitev strokovnih šol. Za pouk iz praktičnih predmetov naj se pri-tegnejo izkušeni mojstri.

Zavedamo se velikega pomena stanovskega glasila za slovensko obrt. Da bo obstoječe glasilo možno primerno razširiti in bo zamoglo res vršiti svojo važno nalogo, pozivljamo slovenske obrtnike, da po svojih močeh prispevajo v tiskovni sklad.

Za obrtnike in njihove rodbinske člane naj se brez ozira na dohodek ali privatno imetje postavno uvede splošna zavarovalna dolžnost za be-lezen, ostarelost in nezgode.

V to svrhu naj se prisilno osnuje v vsakem političnem okraju posebna obrtniška blagajna in za-varovalnica, koje člani so vsi obrtniki dotičnega okraja, in se naj takoj od vlade sporazumno z obrtnimi organizacijami sestavijo tozadevna pravila, ki bodo odgovarjala času in socialnim potrebam.

Za ustanovitev naj država prispeva izdatno podporo, vodstvo blagajne pa naj prepusti obrtnikom samim.

Odločno ugovarjamo sedANJI uredbi delavskih bolniških blagajn in upeljav poslovalnic ter za-htevamo, da se vzpostavijo v prejšnjo razmerje in da se takoj za vsako okrajno bolniško blagajno razpišejo volitve bolniških odborov, ki bodo kakor prej vodili in odločevali v internih zadevah blagajn.

Prejšnjim okrajnim bolniškim blagajnam odvzeti denar se naj povrne z inventarjem vred.

Da se nad delovanjem blagajn vodi primerno nadzorstvo, se naj ustanovi »Zveza okrajnih bolniških blagajn«, v katero se naj stekajo vsi rezervni skladi, in ki naj prevzame vrhovno vodstvo vseh okrajnih bolniških blagajn v Sloveniji.

Pri tej priliki opetovano povdarjamo zahtevo, da se k posvetovanjem obrtnega značaja, predno se uveljavijo sklepi ali naredbe, v vsakem slučaju pritegnejo predvsem zastopniki obrtništva.

V principu se izrekamo za delitev notranjega ustroja trgovskih in obrtniških zbornic v samostojne oddelke za trgovino, za obrt in za industrijo.

Zahtevamo, da se vendar že enkrat izpopolni trgovska in obrtniška zbornica ljubljanska z zastopniki iz slovenskega dela bivše Štajerske in iz Prekmurja. Skrb štajerskih krogov pa bodi, da se realizira njihova zahteva po samostojni trgovski zbornici. V ta namen naj Zveza južno-štajerskih obrtnih združenj skliče k posvetovanju zastopnike vseh obrtnih združenj iz slovenskega dela Štajerske in velikovškega političnega okraja v Slov. Bistrico.

Nujno je treba pričeti na vseh carinskih postajah, kjer se to ni že zgodilo, s stavbo skladišč.

Število rutiniranega uradništva, ki oskrbuje deklaracijo carinskega blaga, je treba zvišati.

Carinska služba se naj organizira v modernem duhu.

Za Slovenijo želimo slovensko carinsko uradništvo, ker se srbski uradniki prekrčevito držijo danes nemogočega starega srbskega »šimelna«. Zelo bo olajšala carinsko postopanje objava carinskih naredb v slovenskem jeziku, ker bi z njo bilo onemogočeno iz nepoznanja srbohrvaščine izvirajoče poljubno tolmačenje carinskih predpisov. Nujno priporočamo izdajo prepotrebne carinskega komentarja.

Zahtevamo revizijo zastarele srbske carinske tarife.

Carina za uvoz obrtniških pripomočkov naj se odpravi.

Za naredbe, ki obtežujejo carinski promet, je določiti prekluzivni rok najmanj 14 dni po obnarodovanju v Službenih Novinah.

Zasiguranje tujih vltut dela obrtnikom mnogo nepriliko in ovira preskrbo z obrtniški potrebščinami. Da se odstrani ta ovira prometa z inozemstvom, naj se proglasi naša valuta za zdravo in izplačuje protivrednost v naši valuti.

Dodatni dobavni rok za prevoz na železnici naj se ukine.

Pri južni železnici naj se ukine promet in državi škodljiva nova odredba, glasom katere mora vozarino plačevati pošiljatelj v naprej.

Določba glede stojnine na železniških postajah naj se revidira v tem smislu, da ne bo zadela slojev, ki za tako stroge odredbe niso dali povoda, pa morajo sedaj pri nabavi najnujnejših življenjskih in obratnih potrebščin trpeti občutno škodo po krivdi nekaterih trgovskih špekulantov.

Železniška uprava naj prevzame popolno jamstvo za transport.

Nujno potrebna je revizija nesrečno visokih železniških tarif, ki so za dandanašnje razmere nevzdržne.

Zgradbo direktne železniške zveze Prekmurja s Štajersko, Novega mesta z Brežicami in iz Dolenjske na morje, dogradbo železniške proge Rogatec-Krapina ter napravo drugega tira na progii Zidani most-Beograd smatramo za nujne zadeve.

Zahtevamo energično zasledovanje neupravičenega izvrševanja obrti potom obrtnih oblasti s strogimi kaznimi ne samo na neupravičenem obrtniku, marveč tudi na oddajalcu dela, katero stališče naj pride jasno do izraza v novem obrtnem redu.

Da bode kontrola o upravičenosti pojedinca za izvrševanje obrti olajšana, se naproša oddelek ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani, da takoj uredi revizijo obrtnih katastrov.

Slovensko obrtništvo ne zanika potrebe 8-urnega delavnika za velike obrate, odločno se pa protivi uveljavljanju takega predpisa za malo obrt. Znanе delovne naredbe ministra Kristana ne bomo nikdar priznavali, ker je izdana ne da bi se bila poprej dala obrtništvu prilika izjaviti se, in ker ni nastala iz delavske potrebe, marveč iz strankarsko-političnih ozirov.

Odločno protestiramo proti postopanju obrtnih oblasti v Sloveniji, ki obrtnika kaznujejo zaradi vsakega prekorečenja delovnega časa po omenjeni naredbi, celo v slučajih v katerih se delavni čas podaljša na izrecno željo delavstva, med tem ko se v drugih pokrajinah, za to naredbo nikdo ne briga.

Čisto naravno in dosledno ugovarjamo že v naprej proti vsakemu poskusu časovnega omejevanja obrtnega mojstra v izvrševanju obrti in proti uvedbi plačanih dopustov. Take reforme bi ozlovoljeno organizirano obrtništvo silile k protisredstvom, katerih posledice bi bile nedogledne.

Gospoda ministra za socialno politiko prosimo, da brez odlašanja skliče zastopnike uglednejših obrtnih organizacij vseh pokrajin, k posvetovanju glede socialno pravične uredbe delovnega časa.

Zahtevamo, da se § 1 ces. ukaza od 7. 12. 1915 št. 354 drž. zak. (skrajšanje učne dobe z ozirom na vojsko) ukine.

Za uporabo nadaljnjih določb tega ukaza priporočamo strožje merilo. Dokaz usposobljenosti naj se olajša samo onim pomočnikom, ki so služili nad 2 leti v vojski in prestanejo mojstrsko skušnjo, pa le po zaslišanju pristojne obrtne zadruge, kateri pristoji pravica rekurza, ako bi obrtna oblast odločila nasprotno njenemu pravočasno podanemu mnenju.

Razne vlade so tekom 20 mesecev obstoja naše države naložile državljanom že toliko raznovrstnih bremen, da istih ni mogoče več zmagovati, in da je — nam v zasmeh — draginja v sosednih državah, katere so pod mnogo neugodnejšimi razmerami nego naša stopile v novo dobo, znatno manjša. Vidimo v tem tendenco, oprostiti državo čimprej z lastnimi sredstvi vseh bremen in jo spraviti v najkrajšem času do največjega blagostanja. Kakor je ta namen hvalevreden, tako so poskusi s katerimi se hoče namen doseči, ponesrečeni.

Z neprestanim poviševanjem starih in uvajanjem novih davkov in pristojbin narašča med prebivalstvom ozlovoljenost, se goji delamrznost, manjša produktivnost, se uničujejo pridobitni stanovi in se na ta način oškodujejo za bližnjo bodočnost tudi državne finance same, ki so odvisne od blagostanja teh slojev.

Posebno huđo prizadeto po novih davkih je obrtništvo, katero itak že trpi vsled skrajšanja delovnega časa. Obrtništvo, katero se med vojno ni bogatilo kakor nekateri drugi stanovi, marveč nasprotno bilo vsled dolgotrajne vojne občutno oškodovano, ne more novih bremen trpeti iz svojega; na konzumente jih prevaleti pa zopet ne kaže, ker bi to pomenilo večanje itak že neznosne draginje in manjšanje kupaželnosti. Bati se je torej, da bo pri takih razmerah ne le zmanjkalo obrtniškega naraščaja, marveč bodo mnogi obrtniki primorani opustiti svoje obrate, da se izognejo sigurni katastrofi.

Na ta položaj obrtnega stanu opozarjamo merodajne kroge sosebno povodom uvedbe poslovnega davka s pozivom, da se obrtništvo vzame v zaščito in oprosti bremen, ki jih ne more zmagovati. V nasprotnem slučaju bo neizogibna za obrtništvo v Jugoslaviji katastrofa, koje naravna posledica bo nedogledna škoda za državo.

Urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani.

Bivši »zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem« je bil z naredbo celokupne narodne vlade SHS v Ljubljani z dne 20. I. 1919. preosnovan v »urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani«, kar pomeni napram bivšemu »zavodu« korak naprej. Urad je bil prideljen poverjeništvu za javna dela v Ljubljani, sedaj pa spada pod ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani.

Mesto odstopivšega ravnatelja ing. VI. Remec-a je bil imenovan za ravnatelja ing. Viktor Turnšek.

Delokrog urada je s tem razširjen na celo Slovenijo. Da bi obrtniki imeli tudi sami neposreden vpliv pri uradu, bi bilo želeli, da se čimpreje oživetvijo bivši »kuratorij«, oziroma »obrti svet«, čigar sklepe bi imel urad izvršiti.

Notranja ureditev, namen in delovanje urada je razvidno iz njegovega statuta, ki je bil razglašen v uradnem listu št. 43, z dne 28/I. 1919. § 1-2 tega statuta, ki govorita o namenu urada, sprejemamo radi važnosti ponovno v obrtniški koledar, ki izide v najkrajšem času.

Namen urada je, da stremi za tem, da kulturno dvigne samostojni obrtni stan. Ozira naj se na posebne gospodarske potrebe male in domače obrti, ne izključivši veleobrti, ter izkuša zadoščati svoji nalogi bodisi z lastnimi prireditvami, bodisi s tem, da spravlja v tesno zvezo državno obrtno pospeševanje z enakim delovanjem pokrajinskih činiteljev.

Delovanje urada naj se razteza 'zlasti na to-le polje:

1. deluje naj za izboljšanje proizvodnih pogojev in načina obrtnega proizvodnje in sicer s tem, da pospešuje dobavo surovin in izboljšuje način izdelovanja in razširja trgovsko pravilno obratovanje.

2. Urad naj se trudi tudi za boljše razpečevanje in boljše kakovost obrtnih izdelkov ter naj budi v odjemalcih zmisel za vrednost solidnega obrtnega blaga.

Urad naj stremi za tem, da se povsod, koder ne zadostuje posameznikova moč, spozna vrednost

gospodarskega združevanja; deluje naj za ustanavljanje gospodarskih organizacij in naj po možnosti sodeluje pri njih razvoju.

4. Slednjič naj urad razširja spoznanje, kako potrebna je strokovna izobrazba; deluje naj na to, da se kolikor mogoče uporabljajo obstoječe naprave za začetno in nadaljno strokovno izobrazbo obrtnega naraščaja kakor tudi že izučenih rokodelcev in naj tudi pospešuje mojstrski pouk vajencev.

Da doseže te namene, sme urad uporabljati vsa pripravna sredstva. Vpoštevati je zlasti nastopne naprave:

1. urad vzdržuje stalno pisarno, ki daje strokovne nasvete o vseh nalogah urada; urad pa daje sam po sebi nasvete posameznim ali združenim rokodelcem in interesentom ter skrbi za prirejanje posameznih predavanj, vrst predavanj ali kurzov, kolikor ni to naloga drugih činiteljev.

2. Urad vzdržuje knjižnico, zbirke strokovnih časopisov in čitalnico ter izpodbuja interesente, naj marljivo uporabljajo te naprave.

3. Urad prireja in sicer stalno ali le za določen čas, razstave novodobnih delavnih pripomočkov, surovin ali izdelkov in pri tem razkazuje novodobne načine proizvodnje.

4. Deluje poučno ali posredovalno pri nakupu surovin in delovnih pripomočkov in pri prodaji izdelkov, bodisi posameznim ali združenim obrtnikom.

5. Slednjič podaja urad Narodni vladi nasvete in načrte o vseh obrtnih vprašanjih.

Osobito opozarjamo obrtnike na tečaje, ki jih prireja urad. Tečaji so ali strokovni, ki naj obrtniku pokažejo napredek v njegovi stroki, ali kalkulacijski in knjigovodski, v katerih naj si pridobi trgovsko spretnost. Eni, kakor drugi so eksistenčne važnosti za slovenske obrtnike, zlasti sedaj v naši svobodni državi, ko je slovenskemu delu naše kraljevine dana možnost, da si industrijalizira.

V tej dobi industrijalizacije, ki nastopa s hitrimi koraki, mora biti slovenski obrtnik na višku svoje izobrazbe, da bo vzdržal konkurenčni boj, oziroma pa bo sposoben eventuelno sam preiti k industrijalizaciji svoje obrti.

Urad se je tega položaja slovenskega obrtništva takoj po prevratu dobro zavedel ter v nešteto slučajih posredoval pri gospodarski komisiji deželne vlade za stvarno demobilizacijo v Ljubljani pri dobavi strojev za obrtnike. Komisija je šla uradu v vseh slučajih z z izredno, hvalevredno naklonjenostjo na roke.

Napredek pomeni, da je urad izposloval pri centralni vladi v Beogradu, da je bil dovoljen v proračun za I. 1920/21 kredit za stalno nameščenje strokovnih potovalnih učiteljev za krojaško, čevljarstvo in keramično (lončarsko) obrt. Zlasti lončarska obrt bo nudila učitelju zelo hvaležno polje.

Posebno pozornost obrača urad ustanavljanju obrtno-produktivnih zadrug, ki so najbolj sposobne vzdržati konkurenco industriji. Lepe uspehe je dosegel s »sodarsko zadrugo na Češnjici«, z »žrebljarsko in železno obrtno zadrugo v Kropi in Kamnigoric« s »slamnikarsko zadrugo v Mengšu«. Zadruga je pot, po kateri se zamore rešiti domača obrt.

Natančneje je opisano delovanje urada v knjigi »Obrtno pravo in delavsko zavarovanje«, ki jo je spisal strokovnjak v obrtnih zadevah gosp. dr. Bogumil Senekovič.

Spomenica

gospodarskih organizacij Slovenije proti novim davčnim bremenom, katere se naredbenim potom na podlagi finančnega zakona 1920/21 nalagajo gospodarskim krogom, sprejeta na protestnem zborovanju dne 7. oktobra v »Mestnem domu« v Ljubljani.

Gospodarski krogi se globoko zavedajo težavnega položaja naših državnih financ in potrebe otvoritve novih dohodkov, da se doseže ravnotežje državnega proračuna in so pripravljeni k vsem v ta namen potrebnim žrtvam. Nikakor pa ne morejo privoliti v to, da finančno ministrstvo po naredbenim potom izdanih davčnih zakonih zahteva od davkoplačevalcev mnogo večje svote kot so za ravnotežje budžeta potrebne. Novi davki, katere navaja finančni minister v proračunu 1920/21, so bili oktroirani brez vsake finančno-statistične argumentacije in brez vseh gospodarskih podatkov o produkciji, krožitvi in konsumu obdavčenih predmetov. Statistična podlaga je izhod za kalkulacijo vsakega preličenja in podpisane gospodarske korporacije odklanjajo predloge, kateri niso gospodarsko opravičeni in motivirani ter zahteva, da se pri vsahem takem predlogu zasliši poprej mnenje gospodarskih korporacij in šele na podlagi zadevnih izjav izdela načrt, kateri naj bo pravilnim potom predstavnštva vzakonen. Dejstvo, da se prebivalci Srbije naredbenim zakonom in novim davkom nočejo pokoriti, ustvarja nevarnost, da bodo naredbeni zakoni padli v breme novih pokrajin. Načela demokratske države pa zahtevajo, da veljajo za vse državljane enake pravice in enake dolžnosti.

Po formalni strani protestiramo proti temu, da se tako dalekosežne naredbe, kakor je zakon o državni trošarini, objavlja v Uradnem listu za Slovenijo 23. septembra in stopa že z 20. septembrom v veljavo, torej tri dni poprej predno je bil sploh razglašen. Enako nepravilno je, da je bil važni zakon o davku na poslovni promet razglašen v Uradnem listu z dne 24. septembra in stopil z dnem 25. septembra v veljavo. Pri tem pa tej naredbi ni bila priložena lista predmetov, katere obdajuje finančni minister s prometnim davkom. Protestiramo proti načinu razglašanja o povišanju monopolskih taks, ki je bil objavljen dne 15. septembra z veljavnostjo od 3. septembra. Trgovstvo, industrija in obrt prihaja na ta način v položaj vednih presenečenj, ko ji kar čez noč nastaja popolnoma nova situacija. Gospodarski krogi zahtevajo, da se tako važne naredbe, kakor so davčni predpisi in povišanje drugih pristojbin veže v bodoče na prekluzivni rok vsaj dveh mesecev med objavo in stopanjem v veljavo.

I. Prometni davek. Dalje zahtevamo, da se ukine pobiranje prometnega davka toliko časa, dokler ne bode konferenca strokovnjakov iz krogov interesentov pri finančnem ministrstvu v Beogradu odločila o končni obliki in načinu pobiranja prometnega davka, dokler ne bo objavljena mesec popreje lista predmetov, katere smatra finančni minister za luksuzno blago.

Zahtevamo odločno, da se dovoli trgovstvu plačevanje trošarine od že prijavljenih zalog v mesečnih obrokih do enega leta. Zahteva takojšnjega

plačila trošarine od cele momentalne zaloge trošarinskih predmetov bi imela za posledico visoke zadolžitve posameznih firm in bi nastala na denarnem trgu velika napetost glede gotovine.

Podpisane korporacije stoje neodvratno na stališču enakomernega obdavčevanja vseh pokrajin naše kraljevine in vseh vrst prebivalstva. Radi tega kar najodločneje protestirajo proti vsaki specialni trošarini za Slovenijo in mesto Ljubljano, kakor jih predvideva člen 162 finančnega zakona. Zahtevamo, da se naredba 338 Uradni list 107 o specialni trošarini za Slovenijo takoj ukine.

Protestiramo proti tem, da bi samo trgovstvo, industrija in obrt, ki tvorita v naši pretežno agrarni državi komaj 10% vsega prebivalstva, morala plačevati cel prometni davek, medtem ko bi bilo vse poljedelstvo, dalje zadružništvo in zadružne centrale kakor tudi raznovrstni zavodi, ki so le preostatek vojnega gospodarstva bili pod pretvezo, da služijo v javnokoristne in humanitarne namene, od davka oproščeni. Znano je, da so se po vojni zadružne organizacije s pomočjo subvencij vlade iz javnih sredstev močno razvile, medtem pa so se oddaljile od svoje prvotne misije, delovati v prid in dobro konsumenta. Zadružne organizacije in njih centrale vršijo danes vse trgovske in bančne posle popolnoma po enakih načelih kot trgovci in se zaradi tega z upravičenostjo in vso odločnostjo mora zahtevati, da tudi one plačajo enake davke kot ostalo trgovstvo. Gospodarske korporacije protestirajo proti temu, da bi se dajalo zadržam podpore in brezobrestna posojila iz javnih sredstev, ko trgovstvo ni niti tuje valute dobilo za uvoz v nakup.

Zakon o prometnem davku bo po sedanjem predpisu zadel le solidno trgovino in podjetja, ki imajo urejeno in pravilno knjigovodstvo, ker bo tu popolna kontrola mogoča. Verižna trgovina, trgovsko poslovanje analfabetov, katerih je precejšnji odstotek v naši državi, in kupčijsko poslovanje tujcev pa okorni finančni aparat ne bo mogel kontrolirati, ker nimajo verižniki niti poslovnih knjig, niti skladišč, niti prostorov.

Po členu 112 zakona o prometnem davku je davčna baza za različne kategorije davkoplačevalcev različna. Prva skupina mora plačevati prometni davek po denarni vrednosti dejansko izvršenih prodaj, denarni zavodi pa le po skupni svoti kosmatega prejemka od teh poslov. Zahtevamo, da naj bo baza obdavčitve za vse jednaka.

Trgovstvo odločno odklanja zahtevo članka 119 in vstraja na zahtevi varstva trgovske tajnosti

V sedANJI verziji ne upošteva zakon o prometnem davku možnosti izgube v prometnem poslovanju, katere je ravno sedaj radi velike fluktuacije denarnih vrednosti in blagovnih cen zelo velika. Vsled tega bi se moglo dogoditi, da bi finančna uprava, postopajoč po določilih mrtve črke zakona, zahtevala prometni davek tudi od z izgubo izvršenih poslov.

Ker nalaga prometni davek pridobitnim gospodarskim krogom mnogo novega posla in ker je po naših izkušnjah finančni aparat preokoren, da bi bil kos tej ogromni nalogi, se predlaga, da finančni minister zviša splošno pridobnino v toliko, da bode kril iz nje one dohodke, katere namerava dobiti iz prometnega davka, kar bi znašalo za Slovenijo okrog 160 milijonov kron.

Prometni davek odklanjamo tudi iz tega razloga, ker bi se moral plačati v vsaki fazi gospodarske cirkulacije blaga, za vsako trgovsko posredovanje, za vsako predelavo v industriji, pri veletrgovcu in detajlistu, torej v največ slučajih 4 do 5 krat.

Zavračamo tudi določbo člena 125, da bi bila za pritožbe kompetentna generalna direkcija neposrednih davkov, ki nima primerne aparata tolmačev in poznavateljev slovenskih gospodarskih razmer in prosimo, da se ta agenda prenese na finančno delegacijo za Slovenijo v Ljubljani.

II. Trošarinski davki. Podpisane strokovne korporacije ne morejo privoliti v to, da bi se trošarina plačevala v zlatu in sicer po uradnem kurzu, katerega bo določeval finančni minister. Ves čas do sedaj ni finančna uprava upoštevala kupne sile krone in je, zvesta svojemu devalvacijskemu principu, sukcesivno zviševala najprvo uradni kurz bančnega dinarja, pozneje pa še agio doklado na zlati dinar. Tako so se tekom preteklega leta naredbenim potom vse postavke uvozne carine povišale v pokrajinah s kronsko valuto od 320 na 700%, torej za več kot 100%. Enaka nevarnost nam preti tudi sedaj. Po določilu čl. 174 finančnega zakona 1920/21 se določa tečaj zlatega dinarja na podlagi tečaja devize New York na beograjski borzi. Agio doklada, katera znaša po zadnji naredbi finančnega ministrstva 100%, se lahko na podlagi določbe gornjega člena vsak moment naredbenim potom zviša za 150%. Tako presenečenje lahko zadene trgovstvo vsak dan. Da se ta preteča nevarnost odstrani in da gospodarski krogi dobijo neko stalno računsko podlago, zahtevamo, da se trošarina kakor tudi druge dajatve, ki so sedaj predpisane v zlatu, plačujejo enotno v državnem srebrnem dinarju.

V splošnem so novi trošarinski davki odmerjeni tako visoko, da bi po sedanjih konzumni statistiki donesli na dohodkih državi v Sloveniji do 10-kratno svoto tega, kar je v državnem proračunu preliminirano. Trošarinski davki na eni strani bremenijo konsumenta pri posameznih živilih in življenjskih potrebščinah, ker podražujejo blago za višji odstotek kakor jih more večina konsumentov prenesti. Posledica tega bi bili novi mezdni boji, nove zahteve za izboljšanje plač z vsemi nedoglednimi spreminjalnimi pojavi. Ako je vlada resno na pobujanju draginje interesirana, potem ne sme sama podraževati življenjske potrebščine in bi bilo v ta namen potrebno, revidirati postavke trošarinskega zakona in jih zmanjšati na ono višino, ki je za kritje proračuna faktično potrebna.

Na drugi strani pa novi trošarinski davki predpisujejo trgovstvu in posebno industriji razen pristojbin še stavbene zahteve, katere so pri današnji situaciji neizvršljive, ne da bi se ogrozil obstoj velike večine podjetij. Zato zahtevamo, da se z ozirom na ogromne stroške gradb opusti od zahteve, da se morajo tekom dveh mesecev postaviti za trošarinske predmete posebna skladišča in zidovja okrog posameznih industrijskih podjetij. Posledica visoke trošarine bo tudi zastoj v razvoju že obstoječih industrij, katerih produkti so obdačeni, in pomanjkanje podjetnosti za zgradbo novih podjetij.

Monopoli. Gospodarski krogi se ne skladajo z namero vlade, da se vpelje na sladkor monopol, kakor tudi ne s tem, da bi prišle vžigalice, cigaretni papir, sol in petrolej v izključno upravo mono-

polne uprave. Trgovstvo Slovenije predlaga, da ostane promet s temi predmeti prost, kakor je bil dosedaj, proti plačanju monopolne takse. Prevzete teh predmetov v upravo monopola, bi bilo zvezano z velikimi stroški za stavbo potrebnih skladišč in razširjenje finančnega aparata, vendar pa bi prebivalstvo ne imelo nobene garancije za nepretrgano in zadostno preskrbo z naštetimi predmeti. Monopolne takse, ki bo bile z naredbo z dne 3. septembra ponovno povišane, podražujejo užigalice, katerih ena škatljica stane povprečno 52 vinarjev za 100%, sol, katera stane na meji v najugodnejšem slučaju 1.55 K za 4 K, t. j. za 260% in petrolej, ki stane sedaj povprečno 15 do 16 K za 9.60 K, torej povprečno za 60%.

Preložitev trošarinske linije za Ljubljano. Trgovstvo mesta Ljubljane protestira proti odredbi št. 8803 finančnega ministrstva, da se razširja užitninska črta v Ljubljani na mejo sedanje politične občine Ljubljana. Trgovci grosisti imajo za dosedanje užitninsko linijo po večini svoja skladišča za prodajo na debelo za svoje odjemalce na deželi. Vsled preložitve linije bi se morali po večini svojih sedanjih skladišč preseliti za novo trošarinsko linijo ter si tam postaviti nova skladišča. S tem bi Ljubljana izgubila na prometu in svojem trgovskem pomenu, ne glede na stavbne težkoče, ki danes podobno premestitev podjetij onemogočujejo.

Trgovstvo Slovenije ugotavlja, da je reparticijska davka na vojne dobičke nepravilna. Po njej bi morala Slovenija ki tvori teritorialno in po številu prebivalstva $\frac{1}{12}$ cele kraljevine, od celotnih davkov v znesku 305 milijonov dinarjev plačati 70 milijonov dinarjev, torej skoro eno četrtno, medtem ko je vendar znano, da je Slovenija tekom vojne, kot etapa soških armad, gospodarsko neprimerno več trpela, kot nekatere druge pokrajine kraljevine.

Vsak obrtnik naj naroči zase in svoje tovariše edini strokovni „Obrtniški koledar za l. 1921!“

Ne cepimo se.

V zadnjem času nastalo je med obrtništvom polno organizacij in organizatorjev. Vsaka hoče na svoj način, skrivajoča se za različne politične stranke postati odrešiteljica obrtnega stanu.

Tako imajo klerikalci svojo obrtno zvezo, sod firmo »samostojne« organizirala se je številica obrtnikov v obrtno organizacijo. Nekteri snujejo zopet samostojno obrtno stranko in Bog si ga vedi, kaj vse.

Dasiravno priznavamo njihov dobro voljo v pospeševanju zavednosti in samozvesti, vendar si ne moremo kaj, da ne bi vsaj v naprednih vrstah pred razcepljenostjo, ki zamore ugledu obrtnikov in obrtnemu stanu vobče le škodovati, svarili.

Kakor vsak stan, morajo tudi obrtniki solidarno nastopati, če hočejo doseči kak pozitiven uspeh. Odločiti se morajo brez ozira na obstoječe stranke za jednotno stanovsko organizacijo, ki bi naj, bodisi

samostojno ali pri eni ali drugi obstoječih strank ob prihodnjih volitvah soddločevala.

Ker so se v tem pogledu načelniki obrtnih zadrug in obrtnih društev na Celjskem obrtnem kongresu zjedini na združenje v Zvezi obrtnih društev za Slovenijo z sedežem v Celju, zato smatramo kot potrebno, da se Zvezo čim preje ustanovi. Zveza naj postane voditeljica in posredovalka v stanovsko političnih zadevah obrtništva, ona naj po svojih zaupnikih soddloča, kakor se nam je ravnati pri volitvah, komu smemo poveriti naše zaupanje in od koga smemo pričakovati čim uspešnejšega zanimanja za naš dosedaj žal toli prezirani obrtni stan.

Strnimo se torej v močno jedoto in uvažujmo staro resnično prislovico, da je le v slogi moč.

Naredba osrednje vlade

s katero se nekateri predmeti oproščajo uvozne carine.*)

Gospodarsko-finančni komitet ministrov je sklenil v seji dne 22. septembra 1920:

I.

Uvozne carine so prosti nastopni predmeti ne glede na deželo, iz katere prihajajo, in na to, ali so za uvoz prepovedani ali ne, ako jih neposredno uvažajo državne ali samoupravne naprave in zavodi za svojo potrebo ali industriji, obrtniki, kmetovalci in njih združbe, za svojo potrebo ali za potrebo svojih članov:

1. parni kotli z vso pripravo za stalne in premične parne stroje;

2. vsi stroji in vsi motorji, ki se gibljejo s kakršnokoli silo, in njih deli;

3. transmisije, transformatorji, kondenzatorji, akumulatorji, elektrode v teži nad 5 kg, električne cevi, kabli in drugi prevodniki za električne toke; aparati, priprave, kalupi in orodje za kakršnokoli vrsto industrije, kmetijstva in obrta;

4. sesalke in mostne tehtnice;

5. vsa olja za mazanje in sredstva za konserverjanje kotlov, strojev, motorjev in orodja;

6. plinovo olje, nafta, bencin in vsa druga mineralna olja razen ceroxina, ki se uporabljajo za izvajanje gibalne sile strojev in motorjev;

7. premog in črno oglje in briket.

Omenjeni uvozniki so glede uporabe uvoženih predmetov podrejeni carinskemu nadzorstvu po določilih, ki jih še predpiše minister za finance; za zlorabo uvoženih predmetov pa se kaznujejo po členu 163. carinskega zakona.

II.

Nastopni predmeti se oproščajo carine ob pogoj, navedenem v prejšnji točki, in samo, če teh predmetov ni v državi ali če jih ni v zadostni količini:

1. ves stavbinski material;

2. material za električne, vodovodne, plinske in tvorniške instalacije;

3. pomožni/kemijski material in barve za predelovanje predmetov;

4. sirovine za podelovanje;

5. polizdelki, ki služijo za tehnično predelovanje predmetov, po prejšnjem odobrilu generalne direkcije carin.

III.

Brezpogojno se oproščajo uvozne carine:

1. vsi neluksuzni čolni in neluksuzni brodovi (ladje za prevažanje potnikov in blaga, pontoni, vlačilnice, bagri) vsake vrste;

2. tračnice (šine), premikala, vagoni, vagoneti in drezine za vse vrste železnic.

IV.

Po minimalni tarifi se ocarinjajo:

1. predmeti, navedeni v točki I., če jih uvažajo uvozniki, ki nimajo pravice, da bi bili oproščeni carine;

2. predmeti, navedeni v točki II., če jih uvažajo uvozniki, ki nimajo pravice, da bi bili oproščeni carine, in če teh predmetov ni v državi ali če jih ni v zadostni količini;

3. tiskarske črke in tiskarski material brez razlike;

4. kartonske, lesene ali pločevinaste škatle za ambalažo blaga;

5. steklenice za pivo in mineralno vodo;

6. vata, bombažovo predivo, bombaževi konci, newzeelandski lan, vlakna kokosa, volnena prediva razen vezilne prejice;

7. vreče iz kakršnegakoli materiala, ki služijo za ambalažo in odpremo industrijskega blaga in kmetijskih proizvodov.

V.

Za vse predmete, omenjene v gorenjih točkah, se ne pobira noššina, če uvozniki ob merjenju in ocarinjanju uporabljajo nosače, ki jih plačajo sami.

VI.

Ta odločba stopi v veljavo dne 23. septembra 1920.

Zaradi pravilnega uporabljanja zgoraj navedene odločbe se daje carinarnicam nastopno pojasnilo:

K točki I. odločbe:

1. Industriji in obrtniki morajo z deklaracijo vred predložiti potrdilo pristojne trgovske in obrtniške zbornice (v novih pokrajinah), industrijske, oziroma obrtne zbornice (v Srbiji), da so res industriji, oziroma obrtniki, in da uvoženi predmeti služijo za potrebe, njih industrijskih in obrtnih podjetij. Za kmetovalce izdajajo taka potrdila kmetijske zadruge, katerih član je uvoznik.

Ako so združbe same uvozniki, takih potrdil ni treba.

Za predmete, omenjene pod št. 5. in 6., je treba odobrila ministrstva za prehrano in obnovo dežel (C br. 23.179 z dne 7. novembra 1919. in C br. 3003 z dne 28. januarja 1920.).

Omenjena potrdila in odobrila pridržujejo carinarnice kot prilogo deklaraciji.

2. O uvoženih predmetih morajo uvozniki voditi knjige, iz katerih je razvidno, kje in za kaj so bili uporabljeni. Carinska oblastva so upravičena, uvozniki pa zavezani, odposlancem carinskih oblastev dopuščati vpogled v te knjige, in njih podatke zravnavati z dejanskim stanjem. Če so se uvoženi predmeti uporabili ali se poizkušali upora-

*) Razglašena v »Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca« št. 217, izdanih dne 2. oktobra 1920.

biti za kaj drugega, ne pa za to, zaradi česar so bili oproščeni, se uvede zoper odgovorne uvoznike carinsko-kazenska preiskava in taka dejanja se kaznujejo po členu 163. carinskega zakona.

K točki II. odločbe:

1. Okolnost, da uvoženih predmetov ni v državi ali v zadostni količini, morajo uvozniki ob carinjanju dokazati s potrdilom ministrstva za trgovino in industrijo. Taka potrdila je treba predlagati tudi za predmete, omenjene v št. 2., točke IV., odločbe. Ta potrdila pridržuje carinarnica kot prilogo deklaraciji.

2. Za carine prosti uvoz predmetov, navedenih v št. 5., je treba poprejšnjega odobrila generalne direkcije carin. Potemtakem morajo uvozniki pred vsako uvozno ekspedicijo generalni direkciji carin po carinarnici, kjer naj se izvrši uvozna ocarinitev, predložiti prošnjo, na kateri naj točno opišejo polizdelke, in gotovi fabrikat, ki se izdeluje iz teh polizdelkov.

Za kvalifikacijo stavbinskega materiala so merodajna pojasnila, izdana z razpisom C br. 310 z dne 3. januarja 1920.

K vsem točkam odločbe:

Potrdila ali odobrila, ki se predlagajo po izvršeni carinski ekspediciji zato, da bi se doseglo povračilo plačane carine, se ne jemljejo nikoli in od nobenega uvoznika v postopanje.

Iz pisarne generalne direkcije carin v Beogradu, dne 23. septembra 1920; C. br. 61.602.

Dopisi.

Velikanski udarec za obrtništvo namerava izvesti občinski svet v Ljubljani s svojim zapisilom na delegacijo ministrstva financ v Ljubljani za povišanje užitninske trošarine na gorivni špirit, firnež, lake in politure, čemur mora pokrajinska zveza obrtnih zadrug za Slovenijo v Ljubljani najodločnejše protestirati iz sledečih razlogov: Postavka 2 užitninskega tarifa, ki vsebuje med drugim tudi ravno imenovane predmete znaša sedaj 3 K za liter, ter je že sedaj užitnina na te predmete pretirano visoka, ako jo primerjamo z drugimi postojankami n. pr. z vinom, ki znaša samo 1 K za liter. Po novem načrtu pa naj bi se užitnina zgoraj navedenih predmetov ravnotako, kakor za alkohol, povišala od 3 K na 8 K. S tem povišanjem bi bili hudo prizadeti obrtni krogi, ki so že z sedanjim tarifom neprimerno visoko obremenjeni. Na ta način bi bili naši pridni, podjetni mizarji, pleskarji, ki bijejo že itak grozen boj za obstanek, katere je vojna skoraj do cela uničila in jim sedanje nevzdržno stanje z visokimi izvoznimi carinami vsak izvoz na jug, Levanto, Grško, Egipt, kjer so imeli pred vojno dobre odjemalce svojih priznanih izvrstnih izdelkov zabranjuje, uničeni. Mestni občinski svet in delegacija ministrstva financ naj pograbi raje verižnike, vojne dobičkarje, navijalce cen, med katerimi je neštevilno novopečenih brez truda do milijonov prišlih dvomljivih eksistenc, naše pridne, žuljave, poštene obrtnike naj pa pusti s poviški v miru, temveč naj v novem užitni skem tarifu postavi gorivni špirit, firnež, lak in polituro v

posebno rubriko in se naj sedanja užitnina za nje 3 K ne poviša, ampak glede na razmere znatno zniža. Zveza naproša občinske svetovalce — obrtnike, urad za pospeševanje obrti in delegacijo ministrstva financ, da preprečijo to nesmiselno nakano povišanja, ki pripravlja v obrtniških krogih dovolj vroče krvi.

Milijonarka, soproga doktorja, posestnica, vrtnarica, največja konkurentinja ljubljanskim vrtnarjem. Čudne izrodke napravlja požrešnost kapitalizma. Srečna hčerka vojnega multimilijonarja, soproga dr. M. v Ljubljani si hoče z vrtnarstvom pomnožiti svoje premoženje. Da je ljubiteljica flore, vsega priznanja vredno, da pa s svojo ljubeznijo namerava uničiti upravičene obrtnike vrtnarje, ta nagib se pa ne spaja z danes iz vseh ust tako blago donečo frazo — demokratizmom. Vrt gospe dr. M. tvori največjo konkurenco ljubljanskemu vrtnemu trgu, posebno pripravlja za Vse svete glavni udarec s tem, da bode milijonarka s svojimi 3 prodajalkami preplavila z venci trg ter skonkurirala mestne vrtnarje, kakor že danes to uprizarja. V zaščito naših domačih nešteto let pošteno obrtni davek plačujočih vrtnarjev, ki so se celo vojno z nepopisno skrivno revščino borili in se še danes z največjimi težkočami za obstanek bore, mora brezpogojno obrtna oblast nastopiti, ker je vendar največja krivica, da sme milijonarka, doktorjeva soproga brez vsakega obrtnega lista izvrševati v škodo izučeni obrtnikov, umetnih in trgovskih vrtnarjev obrt. Ker je, kar je najbolj žalostno in za bivšo ležernost naših vse časti drugače vrednih vrtnarjev nerazumljivo, do danes njih obrt še prost obrt, znala bi podjetna gospa doktorica milijonarka s svojimi lepimi rožami in cvetličnjaki še obrtno oblastvena vrtnarica postati, a ta slučaj bodi vrtnarjem cele Slovenije najresnejši opomin, da se takoj organizirajo, ustanove »pokrajinsko vrtnarsko zadrugo« in potem taiste zaprosijo oddelek ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani, da se naredbenim potnim uvrsti umetno in trgovsko vrtnarstvo med rokodelske obrte ter se na ta način prekriža vse nadaljne take milijonarske poželjivosti, temveč iz golega dejstva, ker mora naše vrtnarstvo brezpogojno nastopiti nova moderna pota v svojem obrtovanju, drugače jih zna tuja kapitalistična podjetnost prehiteti in zarobiti. Časi so minuli, ko so brzovlaki iz solnčnih krajev (Italije in Francije) vozili za zimo stotine košar opojno duhtečega cvetja po Sloveniji, časi so tu, da mora slovenski vrtnar se osamosvojiti in doma dati vzkliči otroke Flore. Treba je neobhodno ustanoviti zadrugo, delo je sicer v tiru, ter se trudita za to gg. Korsika Viktor in Ferant, a rabita vsestranske pomoči podeželskih tovarišev. Konečno se bode dalo pa tudi izvesti naredbo o proglasitvi »rokodelske obrti« z naklonjenostjo vladnih činiteljev, ker ako je že toliko nepotrebnih naredb beli dan zagledalo, bodejo merodajni faktorji uvideli, da je pomoč takoj potrebna v ohranitev domačega zdravega vrtnarstva.

Med slovenskimi obrtniki najbolj razširjeni list je „Obrtni Vestnik“. Zato inserirajte v tem listu.

Zadružna naznanila.

Čevljarska zadruga v Ljubljani, naznanja, da se vrši pomagalska preizkušnja v nedeljo 24. oktobra 1920 točno ob 2. uri popoldan. Kdor se hoče priglasiti k preizkušnji, naj se najdalje do 22. oktobra prijavi pri zadružnem načelniku g. Karlu Kordeliču, Rimska cesta 5, kjer se dajo nadaljna navodila. Na poznejše prijave se ne bode oziralo. Zajedno se naznanja, da se prične po preteku 6 let zopet pouk na obrtno-nadaljevalni šoli ter se opozarja gg. mojstre, da se mora plačati za vsakega vajenca 10 kron vpisnine.

Mizarska zadruga za Ljubljano in okolico pozivlja vajece in pomočnike, da vložijo prošnje za pomagalsko preizkušnjo do **24. novembra 1920.** v zadružni pisarni v Ljubljani, Beethovnova ulica št. 10. (Palača Trgovske in obrtniške zbornice). Na poznejše došle vloge se ne bo oziralo.

Mizarska zadruga za Ljubljano in ljubljansko okolico ima uradne ure vsak torek popoldne od 5 do 6. (17. do 18. ure v zadružni pisarni (palača Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, Beethovnova ulica 10).

Pokrajinska vrtnarska zadruga za Slovenijo v Ljubljani. Pripravljalni odbor, oziroma vsi ljubljanski in okoliščanski vrtnarji stremijo za prej kot možno ustanovitvijo zadruga. Na mnogoštevilno obisknem sestanku dne 16. oktobra 1920 sklenilo se je zaprositi vlado, da proglasi vrtnarsko obrt rokodelskim ter se začrta pojem umetnega vrtnarstva v sledečem izvajanju: 1. sadjereja; 2. vzgoja lepotičnega grmičevja in drevja; 3. splošno cvetličarstvo in dekorativno rastlinstvo; 4. vzgoja cvetličnih semen; 5. vezanje naravnih in umetnih cvetlic. To obrtovanje je spojeno s prodajo vseh teh predmetov. Naproša se vse nasvete in naznanila javiti na načelnika pripravljalnega odbora Bajec Anton, Ljubljana, Tržaška cesta 34.

Naši shodi in zborovanja.

Obrtniški shod pri sv. Miklavžu. Dne 12. septembra vršil se je ob veliki vdeležbi obrtnikov iz Ljutomera, Središča in Ormoža obrtniški shod pri sv. Miklavžu. Shod je potekel zelo dostojno in videlo se je, kako se naši obrtniki zavedajo svojega stanu ter z organizatoričnimi pripravami snujejo smernice za bodoče velevažne naloge. Shod sta posetila predsednik kranjske zveze obrtnih zadrug gosp. Eng. Franchetti ter dični starosta in vodja obrtnega društva v Celju I. Rebek. G. Franchetti govoril je o pomenu in namenu splošne organizacije, g. Rebek o prometnih in socialnih vprašanjih s posebnim ozirom na obstoječe razmere, glede 8 urnega delavnika, o zadevah zaccarinjenja ter okrajnih bolniških blagajin in obrtnega šolstva. Gosp. Zdravec je poročal o reorganizaciji obrtništva v ormoškem okraju ter stavil tozadevne nasvete. Predvsem zahtevo, da celokupno obrtništvo z vsemi sredstvi deluje na tem, da se obstoječe kolektivne zadruga potom vladne odredbe razpuste ter na njih mesto ustanove strokovne zadruga odnosno zadruga sorodno strokovnih skupin, za sodni okraj ormoški. Priporočal je nadalje oživotvorenje okrajne obrtne zveze ter ustanovitev obrtnega svetovilstva

pri politični upravi prve instance, konečno je želel, da se vsepovsod ustanove obrtna društva, ki se naj združijo v zvezo obrtnih društev v Celju. V istem smislu poročal je tudi gosp. Horvat v imenu obrtnikov ljutomerskega okraja, ki je predvsem želel preosnovno nekaterih tamkaj obstoječih skupinskih zadrug. Debate so se živahno udeleževali gg. Veselko, Rakuša, Sagadin in drugi, ki so posebno povdarjali, da se o bližajočih se volitvah opozore merodajne stranke na obrtništvo, ki bode, zavedajoče se svojih velikih državljskih nalog vedelo, komu ima poveriti svoje zaupanje. Za shod je radovoljno prepustil okrajni šolski svet prostore v šoli ter mu bodi za to izrečena najlepša hvala.

Razno.

Poslovni obrtni davek se ukine. V Beogradu se je zbralo okoli 50 zastopnikov gospodarskih krogov naše države, da povedo svoje mnenje o poslovnem obrtnem davku ter o trošarini. Na tej konferenci je finančni minister Stojanović podal sliko naših državnih financ. Izvajal je v glavnih potezih sledeče: Tendence finančnih zakonov je, da dobi država potrebne dohodke. Naša dolžnost je, da damo državi te dohodke, zlasti ker je to absolutno potrebno, kajti država je v takem finančnem položaju, da se mi teh davkov ne smemo ustrašiti. Vojna je uničila produkcijo in promet, prinesla pa je apetit po lastnem življenju in hitrem obogatitju. Naša država pa ima še svoje posebnosti. Ni enotne mentalitete. V nekaterih krajih je industrija poglajala svoje korenine, drugi kraji pa so zemljedelski. Priznam, da je državna uprava grešila. Na eni strani je ovirala svobodno trgovino, na drugi strani pa ni ničesar storila za ekonomski napredek, tako, da se industrija, produkcija ni mogla dvigniti. Od tod izhaja, naša pasivnost v trgovini. Uvoz v letu 1919./1920. bo dosegel 8 milijard, izvoz pa komaj 4 milijarde dinarjev. To nezdravo stanje je treba odstraniti, toda tudi do takrat mora država živeti. Ob prevratu nismo imeli razpoložljivih sredstev, morali smo se zadolžiti, glavno za blago, kar je znašalo milijarde. Država se je za milijarde zadolžila pri Narodni banki. Novi poslovnoobrti davek ni naša posebnost. Uveden je z velikim uspehom v Franciji. Glede trošarine je omenil finančni minister, da trošarina sama ni kriva naraščanja cen. Cene so rastle tudi takrat, ko tega davka še ni bilo. Glavni vzrok je nenasitnost in pohlep po hitrem bogastvu, ker cene gredo nesorazmerno višje kakor je pa višina davka. Bremana, ki jih nalaga novi finančni zakon, moremo prenesti. Druge države imajo še veliko večja bremana. Na to so zastopniki gospodarskih krogov razjasnili svoje stališče. V teku razprave, ki je trajala štiri dni, se je sklenilo, da se poslovnoobrti davek ukine. Namesto tega davka pa se uvedejo sledeči novi dohodki za državo: 1. Uvoz blaga iz inozemstva se obremeni s 5% faktuorne vrednosti; 2. uvoz luksuznega blaga se obremeni z najmanj 10% faktuorne vrednosti; 3. tudi od zalog že uvoženega blaga se bodo plačali isti odstotki; 4. splošna dohodarina in dohodarina podjetij, ki javno polagajo račune, se podvoji. Trošarina ostane v bistvu neizpremenjena.

Ustanove za obrtnike in vdove obrtnikov. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani razpisuje

za leto 1920: a) osemnajst ustanov (8 po 50 K in 10 po 20 K) za onemogle uboge obrtnike vojvodine Kranjske; b) štirinajst ustanov (4 po 50 K in 10 po 20 K) za onemogle uboge obrtnike in trgovce vojvodine Kranjske; c) pet ustanov po 40 K za onemogle uboge vdove Kranjskih obrtnikov in trgovcev. Prošnje naj se pošljejo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani do 15. novembra 1920. Priloži naj se jim od občinskega in župnijskega urada potrjeno dokazilo, da je prosilec obrt ali trgovino samostojno izvrševal, da sedaj radi onemoglosti ne more več delati in da je ubog, oziroma, da je prositeljica onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika ali trgovca.

Imejitelj tvrdke I. Gorec, trgovina s kolesi, daroval je iz lastnega nagiba 1000 kron za obrtno-nadaljevalno šolo v Ljubljani, za kar se mu najtopeje zahvaljuje načelstvo pokrajinske zveze obrtnih zadrug za Slovenijo v Ljubljani.

Gg. imejtelji »blokovi« za nabiranje »tiskovnega sklada« naj se blagovolijo prijazno potruditi pri svojih cenjenih znancih za čim večjo darežljivost, saj s tem si obrtniki sami gradimo temelj boljšemu položaju. Meseca novembra t. l. treba bo »bloke« oddati. Načelstvo pokrajinske zveze obrtnih zadrug za Slovenijo v Ljubljani. Engelbert Franchetti.

Klej za mizarje. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani je prejel nekaj mizarskega kleja. Obrtniki naj priglase svoje potrebščine takoj, da se bode moglo ozirati na njih priglase.

Strokovni učitelji za keramiko. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani razpisuje službo strokovnega učitelja za keramiko, ki ima teoretično izobrazbo in prakso v izdelovanju lončene posode, opeke in glinastih izdelkov sploh. Prošnje, pravilno s 3 dinarja kolkovane in opremljene s študijskimi izpričevali, zlasti z izpričevalom usposobljenosti, naj se vložijo do 1. novembra 1920 pri ministrstvu trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani. Služba je zvezana s prejemki IX. činovnega razreda. Vsa pojasnila daje Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska c. 22.

Vžigalno vrstico je prejel Urad za pospeševanje obrti in jo oddaja v kolačih in tudi posamezno v svoji pisarni, Dunajska cesta št. 22 od 8. do 12. ure dopoldne.

Trgovsko zvezo z Nemčijo. Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani je došlo iz Nemčije veliko število ponudb, s katerimi se ponujajo raznovrstni, posebno pa železni izdelki in poljedelski stroji. Posamezne tvrdke iščejo tudi zastopnike. Ponudbe se interesantom ob uradnih urah v zbornici pisarne na vpogled.

Pozor! Leto se bliža h koncu. Zadrugi člani naj poravnajo svoje zaostanke in naročnino za »Obrtni Vestnik«, kateremu pridobivajte novih naročnikov, da bo postal z 1. 1921 tednik. Naročajte urno »Obrtniški koledar 1921«!

»Ljubljanski Zvon« na I. obrtniškem sejmu. Pokrajinska zveza obrtnih zadrug za Slovenijo je poslala pevskega društva »Ljubljanski Zvon« naslednje zahvalno pismo: Slavni pevski zbor blagovoli prijazno oprustiti zakasnelost današnjega dopisa, kar se izvoli črtati na rovaš preobilnega dela. Prekrasen dan bil je za obrtniški stan dan 8. septembra 1920, ko se je vršil »I. veliki obrtniški sejem« v »Narodnem domu«, kateremu pravi sijaj je podal izborni nastop našega prvovrstnega pevskega zbora

»Ljubljanskega Zvona«. Navzoči so se divili nad krasnim proizvajanjem divnih slovenskih pesmi ki ostanejo v spominu, želeč slišati zopet in zopet slavne »Zvonaše«. Ponosen je lahko mili »Ljubljanski zvon« na svoje vprav kulturno delo, ko se je prijazno odzval vljudni prošnji obrtne zveze, za kar mu taista izreka iskreno zahvalo, z zagotovilo, da hoče vedno in povsod podpirati po svojih močeh stremljenje in visoke dične cilje pevskega društva. Po enotnem sklepu zveznega načelstva dovoli si taista nakazati sl. društvu 500 K kot mal prispevek za društvene namene z odkritosrčno željo, da blagovoli mili »Ljubljanski Zvon« ohraniti obrtnike v tako dobrem spominu, kakor bode ostalo obrtnikom cenjeno sodelovanje sl. pevskega društva na I. velikem obrtniškem semnju v neizbrisnem spominu. Slava »Ljubljanskemu Zvonu« kliče z najodličnejšim spoštovanjem

načelnik.

Zahvala. Prijetno dolžnost izpolnjuje pokrajinska zveza obrtnih zadrug v Ljubljani, da izreka najtopejšo zahvalo vsem na tako vrlo izpalim I. Obrtniškom semnju sodelujočim, pred vsem cenjenim darovalcem nad 14.000 kron vrednimi dobitki za srečolov, istotako onim, ki so se z novci oddolžili svoji stanovski časti, nadalje zavednim nesebičnim nabiralcem dobitkov, vsem na semnju sodelujočim cenjenim gospod in dražestnim gospicam, posebno pa neumorno delujočemu veselichnemu odseku, ki je s svojim delom javno dokazal, kaj zmore obrtniška solidarnost in stanovska zavednost. Pri tem ni pozabiti požrtvovalnosti dičnega načelnika tesarske zadruge g. Franc Ravniharja, ki je dal brezplačno svoje delavce in deske itd. za napravo polic, podaril kot dobitek krasen hlev z »Backom«, kar je zvekšalo veselo razpoloženje sejmarjev. Prisrčna hvala tudi gg. vrtnarjem, ki so storili, da je bilo 1. nadstropje (hodniki) »Narodnega doma« pravcati zeleni gaj, kamor so se tako okusno prilegali lepi solnčniki, za katerih blago izposojilo se moramo g. kavarnarju Tonejcu (»Evropa«) in g. vrtnarju Herzmanskyu zahvaliti. Pozabiti tudi ne smemo predstavitelja »Turške kavarne« g. Kovačiča, ki je bil na svojem mestu. Konečno pa kličemo vsem cenj. sejmarjem za krepko sodelovanje »Hvala lepa!«, saj so pripomogli k lepemu gmetnemu vspehu in na »Veselo svidenje!« na »Obrtniškem plesu« v predpustni dobi 1. 1921. Pokrajinska zveza obrtnih zadrug za Slovenijo v Ljubljani.

Ljubljana, v oktobru 1920.

Engelbert Franchetti l. r.
Načelnik.

Zahvala. Gospod Ivan Bonač, tovarnar kartonažnih izdelkov je v spomin svojega umrlega očeta izročil svoto 800 kron kot darilo za tiskovni sklad »Obrtnega Vestnika«. Želeti bi bilo, da bi se našlo več posnemanja vrednih src. Gospodu darovalcu se izreka tem potom srčna hvala.

Upravništvo »Obrtnega Vestnika«.

Zahvala. Na prošnjo pokrajinske zveze obrtnih zadrug za podporo svojega velikopoteznega stremjenja reorganizirati vse zadrugištvo v Sloveniji, podarilo je ministrstvo za trgovino in industrijo, oddelek v Ljubljani, uvidujoč velik pomen tega prepotrebne dela, podarilo zvezi svoto 50.000 kron, za kar se taista imenom slovenskega obrtništva najtopeje zahvaljuje in mu je ta dar kot veliko priznanje in bodrilo za njeno nadaljno uspešno delovanje na zadrugišnem

polju. »Pokrajinska zveza obrtnih zadrug za Slovenijo v Ljubljani, dne 15. oktobra 1920. Načelnik: Engelbert Franchetti l. r.

Kaj se sme uvažati iz Avstrije? Glasom pogodbe z Avstrijo se sme v gotovih količinah uvažati iz Avstrije: 1. železo in kovinski predmeti: traverze in drugo za 12 milijonov avstrijskih kron, jeklo za 25 mil., žel. žice za 40 milij., krampi, lopate, grablje za 41 milij., druga orodja za 30 milij., osi, žebliji, vijaki, neti, pločevina za dinamomašine 2 vagona, za stavbe 5 vagonov, železne konstrukcije za mostove itd. za 400 milij., poljedelski stroji za 100 milijonov, razni drugi stroji, sesalke itd. za 175 milij., igle 15 milij., tiri 50 milij., kose 600.000 komadov, srpi 200.000 komadov, podkve 12 milij., formirano železje, vozovi 10 milij., železniške železne potrebščine, peči, ključki, kotli, blagajne za 30 milij.; 2. transportna sredstva: avtomobili 50 milij., kolesa in njih deli 10 milij., bagri, remorkerji, čolni 12 milij., lokomobile do 5 kom., vagoni za 70 milij., žel. material za ozkotirne železnice 120 mil., 50 vozov za električne železnice; 3. elektr. teh. material, telegr. in telefonski aparati za 50 milij., stroji, akumulatorji, svetilke; 4. papir: rotacijski 10 vagonov na mesec, tiskarski papir 25 milij., drug papir 65 milij., lepenke 3 milij., papirni izdelki 30 milij., strešne lepenke 3 mil., fotografski papir 2 mil.; 5. stavski material: črnilo 3 mil., stroji 10 milij., okviri 200.000 K črke 8 mil., litografski material; 6. tekstilno blago: bombaževina 400.000 kg., bombaž 100.000, vreče 15 mil., nepremočne tkanine 2 mil., klobučevina 1 mil., predivo 10 mil., klobučarske potrebščine 4 mil.; 7. usnje: jermenji 5 vagonov, podplati 12 vagonov, drugi tehnični predmeti za 500.000 K; 8. kemikalije in barve: dinamit 12 vagonov, dinamon 48 vagonov, smodnik 24 vagonov, kapice 15 mil., vžigalne vrvice 500.000 K, netilke 2 mil., smola, vžigalice 12 mil., mavec 3 mil., magnezit 24 mil., azbest 18 mil., grafit 3 mil., smirek 5 mil., albumin, etrična olja, vazelin 18 vagonov, olje za stroje 6 vagonov, maže 12 vagonov, drože 30 mil., firnež, barve, amonijak itd.; 9. razno drugo blago: laboratorijske potrebščine, kirurški instrumenti, učila 36 mil., stekleni predmeti, kavčuk, kerumit, 16 mil., čopiči, ščetke, leseni žebliji, žurnirji, gumbi in drugo.

Samostojna deželna naklada na Štajerskem od zasebne porabe vina na bivšem Spodnjem Štajerskem. — Glasom člena 24 »Pravilnika za izvršenje odredb o trošarini od vina, mošta in sadnega vina«, ki je bil izdan na podstavi člena 166 finacijskega zakona za leto 1920/21, je sklep bivšega deželnega odbora štajerskega z dne 29. oktobra 1917, dež. zak. št. 117, o samostojni vinski nakladi z veljavo od 1. januarja 1919 ukinjen. Vsled tega odpade za leto 1919 pobiranje samostojne naklade na vino na bivšem Spodnjem Štajerskem, pač pa je za leto 1918 vsekakor plačati to samostojno naklado, v kolikor se to ni zgodilo. Zaostanki se bodo izterjavali po obstoječih predpisih.

35.000 vagonov sladkorja bo mogla Čehoslovaška letos izvoziti, toliko namreč znaša prebitok letošnjega pridelka. Čehoslovaška država sama potrebuje sladkorja 300.000 ton.

Finančni položaj Madžarske. Iz poročila madžarske delegacije na bruseljski finančni konferenci

sledi, da znaša deficit madžarskega budžeta za 1920/21 kron 97 milijard.

Finančni položaj Francije. Na bruseljski finančni konferenci je bil 30. m. m. podan ekspozé francoske delegacije, iz katerega je razvidno, da je znašal skupni državni dolg dne 31. julija t. l. skoro 254 milijard. Posojila za obnovo znašajo 21 milijard.

Književnost.

»Obrtniški koledar za leto 1921«. Izdala in založila »Deželna zveza obrtnih zadrug v Ljubljani«. Povojni čas vzdramil je podjetnost slovenskega obrtnika iz duševne more, v katero ga je zakopala grozna svetovna morija, otopelost duha razblinjuje gorki žar solnca svobode, vse kipi, vse vre novega življenja, novih nazorov in misli, duh nove dobe, vstajenja prevéva slovensko obrtništvo, ki se popolno zaveda, da more vse svoje duševne in telesne sile vporabiti, da si ustanovi in obdrži one pozicije v silnem svetovnem razmahu, katere mu pristojajo po vrednosti in zaslugi. Kot znak agilnosti zveznega načelstva izšel bode po 7 letnem premoru letos zopet potreben »Obrtniški koledar za leto 1921« z bogato, raznovrstno vsebino, katero navaja kazalo, številno inseratov samo domačih obrtnikov itd. ki bo dal slovenskemu zavednemu obrtniku priložnost vdejaviti rek »Svoji k svojim«. Glede na izredno velike tiskarske stroške je cena »Koledarja« izredno nizka, samo 15 kron. Vsebine je 94 strani brez inseratov. Oblika pripravna, enaka predvojni, za beležke 32 strani praznega papirja. Knjižica je vezana. Naročila se naj že danes z pošiljateljico zneska ali se bodejo s poštnim povzajem vpošiljale, da ne bode z ekspedicijo zadržka. Posebno se zadrugam priporoča, naj kjer je le mogoče, vpošiljajo naročila za več naročnikov skupaj. Naročila in denar je nasloviti: »Deželna zveza Kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani, Bethovnova ulica 10.« Vsak slovenski obrtnik naroči »Obrtniški koledar za leto 1921«. Kazalo: 1. Predgovor. — 2. Koledar. — 3. Kolkovne listine. — 4. Podrobna določila za kolkovanje listin, spisov, računov itd. — 5. Poštne določbe. 6. Kovani denar raznih držav. — 7. Mere in uteži. — 8. Preračunjevalne tabele. — 9. Obrestne mere. — 10. Carina. — 11. Maksimalni cenik. — 12. Obrtna banka. — 13. Obrtno nadaljevalne šole. — 14. Vajeništvo, pomočniška preizkušnja in preizkušnje za mojstre. — 15. Bolniška blagajna za mojstre. — 16. Organizacija obrtnih zadrug in društev. — 17. Obligatni pristop obrtnih zadrug k strokovni zvezi obrtnih zadrug. — 18. Razdelitev obrtov. — 19. Gostilničarski obrt in njegovo pravo. — 20. Vinotoč pod vejo. — 21. Stavbne obrti. — 22. Obrtne pravice trgovcev, ki prodajajo storjeno moško, žensko in otroško obleko ter prodajalcev čevljev. — 23. Urad za pospeševanje obrti v Sloveniji. — 24. Seznam strokovnih obrtnih zadrug v Sloveniji. — 25. Statističen pregled obrtov v Sloveniji po skupinah. — 26. Ustanovitev kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. — 27. Rodovnica dinastije Karagorgjevičev. — 28. Barve vseh evropskih držav in dežel. — 29. Dimnikarski cenik.

Izdajatelj konzorij »Obrtnega Vestnika«.
Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.
Tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani.

Toaletno in brivsko milo

!! ha drobno in debelo se dobiva pri načelniku brivske zadruga v Ljubljani, Dunajska cesta 20. !!

Zavod za tehnične 3, 12-3
in elektrotehnične naprave
Vojnović & Cie - Ljubljana
Wilsonova c. 22, se priporoča.

Arhitekt in stavbenik
VILJEM TREO
stavbeno podjetje.

LJUBLJANA, Gosposvetska c. 10.

ANTON TONEJC & Comp.

Glavna zaloga Rogaške kisle vode za Štajersko
in Koroško vedno vseh vrst v zalogi.
Kupuje in prodaja vse vrste deželnih pridelkov.
Maribor, Mlinska ulica št. 23. 14 12-4

Naročajte Obrtni koledar za leto 1921.

Čevljarska zadruga z o. z. v Žireh

— nad Škofjo Loko —

izdeluje vsake vrste

 čevlje

od priprostega do najfinejšega izdelka ter prevzema v izvršitev vsako količino po naročilu točno, solidno in po sedanjim razmeram primernih cenah. Izvoz vsepovsod.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila. 6, 5-4

Pravi firnež

v priznano najboljši in zanesljivi kakovosti.

Vse vrste barv, suhih in oljnatih, barve za obleke, mavec (gips), mastenec (Federweiss), ameriškansko strojno olje, prašno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarske, slikarske in zidarske čopiče, kakor tudi druge v to stroko spada-
-- joče predmete --

ima še vedno v zalogi trdka:

Medic, Rakovec & Zankl

družba z o. z.

Preje **A. ZANKL sinovi,**

-- **Ljubljana.** --

Ceniki se sedaj ne pošiljajo.

12, 11-4

I. in največja jugoslovanska tovarna
za barvanje, kemično čiščenje, pranje
in svetlo-likanje perila.

 Barva vedno vsako-
vrstno blago,

 čisti obleke,

 pere vsakovrstno perilo
in hodi brezplačno
na dom iskat,

 svetlo lika

ovratnike, zapestnice, srajce.
9, 12-4

Jos. Reich.

Tovarna: Poljanski nasip štev. 4.

Podružnica: Šelenburgova ulica 4.

Poštna naročila se točno izvršujejo.
Nujna dela se takoj izvršujejo.

M. KUŠTRIN

LJUBLJANA

DUNAJSKA C. 20. — TELF. 470.

PODR. MARIBOR

JURČIČEVA ULICA 9.

PRIPOROČA
PNEVMATIKE ZA AUTO
IN KOLESA, TER VSAKE VRSTE
GUMIJEVIH PREDMETOV, ISOLIRANE ŽICE
ZA ELEKTRIČNO NAPELJAVO IN ELEKTROTEH-
NIČNI MATERIJAL PO NAJNIŽJIH DNEVNIH CENAH ! ! ! !

1, 24—2

10 12—4

MATIJA PERKO

stavbeni in pohištveni mizar v Zg. Šiški
15 pri Ljubljani, Celovška cesta 12—4
vporablja v svojem obratu samo najboljše blago.

Izvršitev točna. — Cene zmerne. — Za izvršena dela se jamči.

JADRANSKA BANKA

Delniška glavnica: K 30.000.000.—. Rezerva nad K 10.000.000.—.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija, Split, Šibenik, Trst, Zadar.

Ekspozitura:

Kranj.

Brzjavni naslov:

Jadranska.

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek plača iz svojega.

Kupuje in prodaja: menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja: čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

7, 13—4